

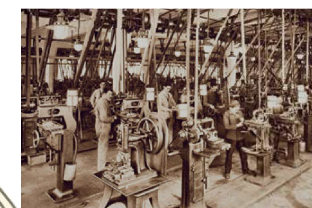
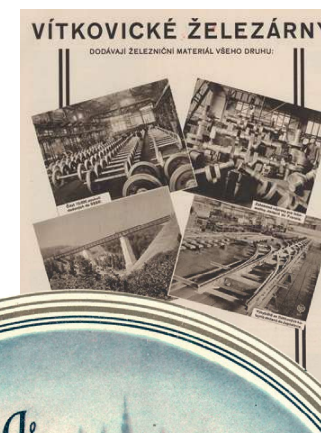
OD „TOVÁRNY MONARCHIE“ K PRŮMYSLU PRVNÍ REPUBLIKY

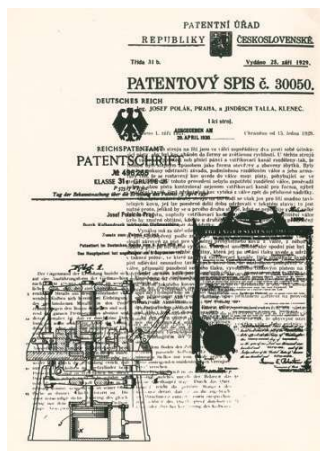
České země byly do roku 1918 součástí Rakousko-Uherska. Díky intenzivnímu rozvoji průmyslu i zemědělství tvořily od poloviny 19. století ekonomické jádro monarchie. Spolu s rakouskými zeměmi byly součástí hospodářsky vyspělého Předlitavska, na jehož národním důchodu se podle odhadů podílely téměř z poloviny. Potenciál Haliče a druhé části monarchie, Zalitavska, zahrnující Uhry a část Balkánu, byl naopak podstatně nižší. Jako celek tak Rakousko-Uhersko poněkud zaostávalo za nejvyspělejšími zeměmi, zvláště pak ve srovnání s hospodářským rozvojem Spojených států, ale i sousedního vilémovského Německa.

Průmysl českých zemí dosáhl před první světovou válkou vysokého stupně rozvoje. Podle sčítání obyvatelstva v roce 1910 zaměstnával průmysl a živnost v Čechách a ve Slezsku již více obyvatel než zemědělství. Právě tyto dvě oblasti vydatně zásobovaly monarchii uhlím a ocelí, ale i stále vyspělejšími výrobky strojírenského, elektrotechnického – a ovšem i zbrojního průmyslu. A naopak – rozvoj takového průmyslového gigantu, jako byly před vypuknutím světové války plzeňské Škodovy závody, by byl těžko myslitelný bez zakázek typu výroby dělových věží bitevních lodí rakouského námořnictva. Také rozvoj Baťovy obuvnické firmy byl spojen s obřím kontraktem – dodávkou bot pro rakouskou armádu v už probíhající válce.

FROM “MONARCHY’S WORKSHOP” TO FIRST REPUBLIC INDUSTRY

The Lands of the Bohemian Crown were part of Austria-Hungary until 1918. Due to their intensive development of industry and agriculture, they had formed the economic heart of the monarchy since the mid-19th century. They were, together with Austria, part of economically advanced Cisleithania, and their estimated contribution to its national income was almost 50%. The potential of Galicia and the second part of the monarchy, Transleithania, including Hungary and part of the Balkans was considerably lower. As a result, Austria-Hungary as a whole was struggling to keep pace with the most developed countries, particularly with the economic growth of the United States as well as its neighbour Wilhelmine Germany. Before WWI, industry in Bohemian lands reached a very advanced level. According to the 1910 census, industry and trade employed more inhabitants of Bohemia and Silesia than agriculture. It were these two sectors that supplied the monarchy with coal and steel as well as with more and more advanced engineering and electro technical products – arms industry should also be mentioned here. It was a two-sided process, the development of such an industrial giant as Škodovy závody in Pilsen before the breakout of WWI would not have been possible without such commissions as gun turrets for Austrian navy battleships. The growth of Baťa’s shoemaking factory was also connected to an enormous contract – a supply of shoes for the Austrian Army in the already raging war.

Stroj pro tlakové lití, typ CLP 408/2 1937–1945

Továrna na stroje a formy Ing. Josef Polák,
Praha a J. Vltavský, továrna na stroje
a slévárna, Rakovník

Stroj je určen k sériové výrobě tvarově přesných odlitků z neželezných kovů (hliník, slitiny mědi). Je konstruován podle patentu Ing. Josefa Poláka z roku 1927, jehož vynález tzv. studené komory u tlakových lících strojů znamenal velký přínos pro světové slévárnictví. Úspěšná podnikatelská činnost Ing. Poláka skončila v roce 1939, kdy se jeho rodina stala obětí rasové perzekuce.

Die-casting machine, CLP 408/2 type 1937–1945

Továrna na stroje a formy Ing. Josef Polák,
Praha and J. Vltavský, továrna na stroje
a slévárna, Rakovník

The machine was intended for mass production of precise castings from non-ferrous metals (aluminium, alloys, copper). It was built according to Ing. Josef Polák's patent from 1927. Polák's invention of a cold chamber mounted in casting machines contributed greatly to metallurgy on an international level. Ing. Polák's successful business career was cut short in 1939, when his family was subjected to racial persecution.

